

Kategoria

- Turystyka
- Ochrona zwierząt

Wilk, choć jest drapieżnikiem, z reguły boi się ludzi i unika z nimi kontaktu. Spotkania na linii człowiek-wilk mają więc charakter incydentalny i nie mogą być podstawą do podsycania negatywnych emocji lokalnych społeczności, czy podejmowania pochopnych działań zmierzających np. do eliminacji osobników w sytuacjach kiedy nie jest to zasadne. Dlatego też wszelkie przypadki pojawienia się wilków na terenie gminy Hajnówka, które mogą stanowić niebezpieczeństwo, powinny być niezwłocznie zgłaszane bezpośrednio do wójta lub do najbliższego komisariatu policji.

Zwierzęta pozostawione na pastwiskach położonych w znacznej odległości od zabudowań są łatwym celem polowań wilków. Skutecznym sposobem zabezpieczenia zwierząt gospodarskich, hodowlanych są fladry, czyli kawałki kolorowego, zwykle czerwonego, zwiewnego materiału ponaszane na dość

cienki lecz mocny sznurek. Należy rozwiesić je wokół pastwiska, najlepiej na wbitych w ziemię żerdziach, tak aby dolne krawędzie materiału znajdowały się ok. 15 cm nad powierzchnią gruntu. Również nie należy pozostawiać zwierząt na noc na pastwisku bez zapewnienia odpowiedniej opieki.

Trybunał Konstytucyjny w swoim wyroku z 28 września 2015r. (syg. Akt K 20/14) stwierdził, iż **„Obowiązkiem właściciela jest dbałość o swój majątek i podejmowanie starań w celu jego ochrony. Właściciel lub użytkownik mienia przewidując możliwość wydarzenia szkody przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w pierwszej kolejności sam powinien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów.”**

Dostępne są także publikacje zawierające informacje dotyczące sposobów zabezpieczenia przed szkodami wyrządzonymi przez wilka - Poradnik ochrony zwierząt hodowlanych przed wilkami - Stowarzyszenie dla Natury „Wilk” oraz Po sąsiedzku z wilkami - opracowania autorstwa S. Nowak, R.W. Mysłajek.

Procedura postępowania w sytuacjach konfliktowych człowiek-wilk

Miejsce bezpośrednich obserwacji wilków	Wygląd i zachowanie wilka	Zalecane działanie
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych, również sporadycznie w pobliżu zabudowań na tych terenach	Osobnik niesprawiający wrażenia chorego, oddala się od człowieka.	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.
Dowolne	Osobnik nie sprawia wrażenia chorego, nie ucieka przed jadącym pojazdem, np. biegnie obok	Sytuacja normalna, nie jest potrzebna interwencja.
W obszarze zabudowanym, nawet w mieście	Osobnik zdrowy, sprawia wrażenie przestraszonego (podwinięty ogon), zabłąkanego. Obserwacje (zdjęcia i filmy), nawet wielokrotne, dotyczą tego samego dnia, maksymalnie dwóch dni	Osobnik podczas dyspersji, zabłąkał się do miasta (np. szedł wzdłuż rzeki). Wójt podejmuje działania w celu umożliwienia opuszczenia gminy przez zwierzę. Jeśli jest taka konieczność odławia i wywozi zwierzę do najbliższego kompleksu leśnego (przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska na podstawie art. 52 ust. 2 pkt. 3 uop).

Dowolne

Osobnik z wyraźnymi oznakami choroby (np. uszkodzenia ciała), ewentualnie z podejrzeniem wścieklizny, nie oddala się od ludzi, a nawet podchodzi na niedużą odległość, jest agresywny.

Sytuacja wymagająca uwagi.

Rekomendowane jest wykonanie dokumentacji fotograficznej/filmowej zachowania, i przesłanie do eksperta, który potwierdza przynależność gatunkową oraz doradzi w trakcie podejmowania decyzji.

W przypadku konieczności uśmiercenia zwierzęcia wójt występuje z wnioskiem o stosowne zezwolenie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) lub Ministra Środowiska (gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) – w przypadkach nagłych może to być decyzja ustna.

Po uśmierceniu należy zwierzę zważyć i wykonać szczegółową dokumentację fotograficzną, następnie przeprowadzić badanie w kierunku wścieklizny, a jeśli wynik jest negatywny, umożliwić właściwemu, zainteresowanemu podmiotom przeprowadzenie szczegółowej sekcji zwierzęcia dla ustalenia przyczyn nietypowego zachowania (w tym np. pobranie próby do analiz genetycznych).

Dowolne	Osobnik bez oznak choroby, przez dłuższy czas (kilka tygodni) regularnie widywany w pobliżu budynków mieszkalnych, nie atakuje zwierząt gospodarskich ale zbliża się do ludzi i wzbudza niepokój mieszkańców	Sytuacja wymagająca uwagi (pilnej) Rekomendowane przeprowadzenie inspekcji terenowej, instalacja wideopułapek i przygotowanie raportu w terminie do trzech dni. a) W sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego wójt składa wniosek do GDOŚ o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu zabijania, b) w przypadku braku zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego, wójt składa wniosek do RDOŚ o odstępstwo od zakazu umyślnego płoszenia (np. przy użyciu broni z amunicją kulową lub innych środków) lub odłów (pozostawienie w niewoli albo też oznakowanie nadajnikiem GPS/GSM i przesiedlenie do najbliższego dużego kompleksu leśnego). Zarówno odłowiony osobnik jak i odstrzelony powinien zostać poddany badaniom weterynaryjnym, powinna zostać wykonana dokumentacja fotograficzna, pomiar wagi i parametrów ciała oraz powinny zostać pobrane próby do badań genetycznych (przez właściwy podmiot prowadzący takie badania). Analogiczna procedura na terenie parku narodowego prowadzona jest przez dyrektora parku.
W pobliżu (< 1 km) lub w obrębie dużego kompleksu leśnego lub na terenie z przewagą obszarów leśnych.	Wilki zaatakowały zwierzęta gospodarskie po raz pierwszy, lub ataki są sporadyczne	Hodowca natychmiast po stwierdzeniu szkody zabezpiecza ślady, składa niezwłocznie wniosek do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o odszkodowanie. Hodowca wraz z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska ustala jakie w danym przypadku powinny być zastosowane zabezpieczenia przed kolejnymi atakami. Ww. zabezpieczenia wykonywane są samodzielnie przez hodowcę lub na zasadach współdziałania z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Analogiczna procedura na terenie parku narodowego wymaga udziału dyrektora parku narodowego zamiast regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Dowolne	Wilki często atakują zwierzęta gospodarskie	Procedura zgłaszania szkód i ich szacowania, a także wykonywania odpowiednich zabezpieczeń taka sama jak powyżej. W przypadku wystąpienia powtarzających się co najmniej kilkukrotnie skutecznych ataków wilków na zwierzęta w jednym gospodarstwie należy przeanalizować przyczyny. Jeżeli ataki wilków nie są wynikiem zaniedbań hodowcy (takich jak pozostawianie zwierząt gospodarskich bez ochrony w nocy) uszkodzony (lub wójt gdy dotyczy to większej liczby uszkodzonych w danej gminie) występuje do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (lub Ministra Środowiska, gdy zdarzenie ma miejsce na terenie parku narodowego) z wnioskiem o wydanie zezwolenia na umyślne zabijanie wilków wyrządzających szkody.

Kilka podstawowych zasad o których należy pamiętać przy spotkaniu wilka w lesie

W przypadku spotkania wilka, który podchodzi zbyt blisko, na odległość poniżej 30 m, podejmij następujące działania:

- Unieś ręce i machaj nimi w powietrzu. To rozprzestrzeni twój zapach, sprawi, że twoja sylwetka będzie lepiej widoczna.
- Pokrzykuj głośno ostrym tonem (lub zagwiżdż) w stronę wilka. To pozwoli mu zorientować się, że ma do czynienia z człowiekiem i że nie jest mile widziany.
- Jeśli zwierzę nie reaguje i zamiast oddalić się, podchodzi bliżej, rzucaj w niego będącymi w zasięgu ręki przedmiotami, najlepiej grudami ziemi.
- Wycofaj się spokojnie, możesz przyspieszyć, dopiero gdy masz pewność, że zwierzę jest daleko i nie interesuje się tobą.
- Najlepiej zawiadom o tym zdarzeniu RDOŚ, właściwe nadleśnictwo lub Stowarzyszenie dla Natury „Wilk”.

Zgodnie z art. 126 ustawy o ochronie przyrody Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez m.in. wilki.

Na wniosek uszkodzonego wypłacane są odszkodowania za szkody wyrządzone przez ten gatunek przez właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska (lub na terenie parku narodowego przez dyrektora tego parku). Procedura wypłacania odszkodowań została uregulowana w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 8 lutego 2018 r. w sprawie szacowania szkód wyrządzonych przez niektóre gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową (Dz. U. poz. 645). Wzór formularza wniosku znajduje się na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku <http://bip.bialystok.rdos.gov.pl/wyplata-odszkodowan-za-szkody>. Składając wniosek wnioskodawca musi dołożyć wszelkich starań aby wniosek był kompletny.

Warto podkreślić, że odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli od zachodu do wschodu słońca zwierzę pozostawało bez bezpośredniej opieki.

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody istnieje również możliwość uzyskania zezwolenia na odstąpienie od zakazów wobec osobników tego gatunku, w celu wyeliminowania powodowanego zagrożenia - np. na umyślne płoszenie czy zabijanie.

Należy również podkreślić, iż płoszenie zwierząt - powinno być jednym z pierwszych działań w celu zniechęcenia zwierząt do odwiedzania siedzib ludzkich. Dopiero gdy podjęte płoszenie nie przynosi efektów, można rozważyć eliminację problematycznego osobnika. Ponadto należy mieć na uwadze, że czynności płoszenia lub niepokojenia dotyczą przede wszystkim osobników wykazujących następujące zachowania: brak płochliwości, uporczywie powodujących szkody, agresywnych oraz stwarzających zagrożenie zdrowia lub życia ludzi, przebywających w odległości do 500 m od budynków mieszkalnych oraz miejsc wypasu i przebywania zwierząt gospodarskich.

W zakresie umyślnego płoszenia zezwolenia wydawane są przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku, zaś w zakresie umyślnego zabijania przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska a w przypadku gdy czynności mają być wykonane na terenie parku narodowego przez Ministra Środowiska.

Ważnym problem przy ochronie wilka jest aspekt krzyżowania się tego gatunku z psem domowym - **hybrydyzacja**. Podejrzenie hybrydyzacji można przeanalizować poprzez ocenę cech morfologicznych i zachowania danego osobnika - np.: umaszczenia, długości ogona, wielkości zwierzęcia, umiejętności szczekania (które jest typowe tylko dla psów), czy prawdopodobnego momentu urodzenia szczeniaków (u wilków ruja odbywa się tylko raz w roku, pod koniec lutego, a szczenięta rodzą się na początku maja - jeżeli zatem wiek szczeniaków wskazuje na wcześniejsze urodzenie jest to również sygnałem, że mogła zajść hybrydyzacja). W przypadku sygnałów o podejrzeniu hybrydyzacji na terenie gminy Hajnówka należy o tym fakcie powiadomić Urząd Gminy Hajnówka bądź Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Białymstoku. Jest to ważne ze względu na wyeliminowanie ze środowiska hybryd w celu zachowania wilka we właściwym stanie ochrony.

Opracowane na podstawie informacji RDOŚ w Białymstoku

Source URL: <https://hajnowka.pl/aktualnosc/turystyka-ochrona-zwierzat/3485-spotkanie-z-wilkiem>